

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/10/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5720202768
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Varga
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5720202768.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Erika Vargu a členov senátu - sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Róberta Urbana, v spore žalobkyne: G. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. B. XXXX/XX, Q., právne zastúpenej spoločnosťou Sidor a partneri, s.r.o., so sídlom Železničná 4/A, Hlohovec, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., IČO: 35 792 752, so sídlom Pribinova 25, Bratislava, právne zastúpenému spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava, o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 500 eur, na základe odvolania žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 6C/34/2020-96 zo dňa 6. októbra 2020, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o n e c h á v a n e d o t k n u t ý m** vo výroku II. o čiastočnom zamietnutí žaloby.

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** vo zvyšnej časti (výroky I. a III).

Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd (ďalej v texte aj ako súd prvej inštancie) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok I.). Vo zvyšnej časti (nad 200 eur a do 500 eur) žalobu ako nedôvodnú/neprimeranú zamietol (výrok II.).

2. S poukazom na aplikáciu § 3 ods. 5 zák. č. 257/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa (ustanovenie citované v napadnutom rozsudku) konštatoval súd prvej inštancie existenciu základu nároku žalobkyne na primerané finančné zadosťučinenia. Žalobkyňa totiž preukázala, že v bezprostredne súvisiacom a právoplatne skončenom konaní vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 5Csp/231/2017 úspešne uplatnila svoje právo na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovanému z totožného zmluvného vzťahu založeného zmluvou o spotrebiteľskom úvere č. 8500034245. V uvedenom konaní bolo právoplatným rozsudkom č. k. 5Csp/231/2017-110 zo dňa 07.03.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 9Co/156/2018-161 Žilina zo dňa 06.09.2018, jednoznačne preukázané úspešné uplatnenie porušenia práva, resp. povinnosti žalobkyňou. V predmetnom konaní bolo uzavreté, že v dôsledku porušenia ust. § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch je nutné úver považovať za bezúročný a bez poplatkov a žalovaný je povinný vydať žalobkyňi bezdôvodné obohatenie.

3. Na základe uvedených skutočností je podľa okresného súdu nutné bez ďalšieho dospieť k záveru o splnení podmienok na priznanie nároku na primerané finančné zadosťučinenie. Pre úspešné priznanie tohto nároku je totiž postačujúce, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinnosti žalobou proti dodávateľovi. Za daného stavu je priznanie finančného zadosťučinenia plne dôvodné. Žalobkyňa vznikla

ujma v nemajetkovej sfére, nakoľko znášala stav právnej neistoty, že žalovaný si voči nej zo zmluvy uplatňuje nároky, na ktoré nemal nárok.

4.Následne, pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení je potrebné vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú ako i funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradzovalo od získavania plnení, na ktoré dodávateľovi nárok nevznikol, či už v dôsledku neplatnosti právnych úkonov, neprijateľnosti zmluvných podmienok alebo nedodržania zákonných náležitostí zmlúv o spotrebiteľskom úvere. Súčasne je potrebné to chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite. Za stavu, že cieľom existencie inštitútu finančného zadosťučinenia je okrem iného mať reálny a efektívny odradzujúci účinok vo vzťahu k dodávateľovi od recidívy porušovania spotrebiteľských práv, ako aj na upustenie od ich porušovania, považoval súd prvej inštancie za postačujúcu sumu finančného zadosťučinenia v čiastke 200 eur. Výšku určil voľnou úvahou zohľadňujúc individualitu a špecifiká prejednávanej veci a rámeč spravodlivého usporiadania vecí. V neposlednom rade prihliadol aj na ujmu, ktorá žalobkyni hrozila.

5.Nárok na náhradu trov priznal okresný súd v plnom rozsahu žalobkyni s poukazom na jej úspech ohľadne nároku, ktorého výšky bola ustálená úvahou súdu.

6.Proti tomuto rozsudku, č odo výrokov I. a III. podal odvolanie žalovaný, ktorý sa domáhal zmeny v podobe zamietnutia žaloby.

7.Primárne namietal, že v konaní neboli preukázané a z napádaného rozsudku nevyplývajú žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodnili priznanie zadosťučinenia v sume 250 eur (správne 200 eur - pozn. odvol. súdu).

8.Odvolateľ argumentoval, že z podstaty finančného zadosťučinenia vyplýva, že ide o satisfakciu za imateriálnu ujmu. Žiadnu inú funkciu mu právna úprava nepriznáva. Vyznačuje sa tým, že má osobný charakter, t. j. viaže sa na osobu, ktorá takúto ujmu utrpela. Existencia ujmy ako predpoklad priznania jej vyrovnania v podobe zadosťučinenia síce nemusí byť exaktne preukazovaná, ale v rámci racionálnych záverov musí byť odôvodnená konkrétnymi okolnosťami ako daná; inak by zadosťučinenie nepredstavovalo žiadnu satisfakčnú funkciu. Právna úprava len uľahčuje postavenie spotrebiteľa v tom, že nie je povinný dokazovať rozsah ujmy, príčinnú súvislosť a pod.; na strane druhej ale neznamená, že nárok vznikne za každých okolností, aj keď ujma nevznikla. Pre úspešné uplatnenie takejto nemajetkovej ujmy v súdnom konaní je potom nevyhnutné, aby bola jej existencia tvrdená a aby bola takáto ujma skutočná. Samotný záver, že žalovaný porušil práva spotrebiteľa vyplývajúce zo zmluvy, nie je záverom o skutočnej existencii takejto ujmy a pre priznanie finančného zadosťučinenia podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa nie je dostatočný. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia odôvodnil vznik nároku len tým, že došlo k uplatneniu nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľných podmienok. Uvedené však neznamená, že nárok na primerané finančné zadosťučinenie vznikol, pretože vznik nároku na finančné zadosťučinenia musí byť spojený so vznikom ujmy. Je na spotrebiteľovi, ak žiada od dodávateľa finančné zadosťučinenie, aby preukázal naplnenie predpokladov podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z., teda porušenie práva alebo povinnosti a zodpovednosť dodávateľa za toto porušenie. V konaní neboli žalobcom predložené a ani navrhované žiadne konkrétne dôkazy, ktoré by preukazovali fakt, že žalobca utrpel porušením povinností žalovaného ujmu, neuviedol, aké konkrétne jeho práva resp. svoje povinnosti mal žalovaný porušiť. Samotná skutočnosť, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahovala niektoré podstatné náležitosti podľa zákona, síce v širšom zmysle možno označiť ako porušenie povinnosti uviesť v zmluve náležitosti podľa zákona, nejde však o porušenie výslovne formulovanej povinnosti dodávateľa (zákon o spotrebiteľských úveroch to uvádza ako náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, nie ako povinnosti dodávateľa - veriteľa) a čo je podstatné, tento nedostatok sankcionuje zákon o spotrebiteľských úveroch bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru.

9.Podľa žalovaného je odôvodnenie rozsudku subjektívne a nepreskúmateľné, pretože neobsahuje žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré súd prvej inštancie zvažoval. Napádaný rozsudok preto nespĺňa základné požiadavky na odôvodnenie súdneho rozhodnutia tak, ako ich definuje ustanovenie § 220 CSP.

10.Pokiaľ ide o výrok o trovách konania, nakoľko žalobkyňa neuniesla povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť ohľadne požadovaného nároku, nie je na mieste podľa odvolateľa aplikovať princíp, že výška priznaného plnenia závisela od úvahy súdu a že danosť nároku bola preukázaná. Uvedený spôsob rozhodovania (normatívne v ustanoveniach CSP nevyjadrený, v predošlej úprave uvedený v § 42 ods. 3 OSP) je viazaný na to, že súd prvej inštancie kvalifikuje rozhodujúce skutkové okolnosti iným spôsobom

ako ich posudzoval žalobca pri podaní žaloby, prípadne vyjdú najavo ďalšie skutočnosti. Takýto postup potom vedie k tomu, že žalobca nemá žiadnu procesnú zodpovednosť za to, aké skutočnosti v žalobe uvedie a preukáže.

11.V písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu žalobkyňa navrhla rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť ako vecne správny.

12.Za nesprávne označila tvrdenie žalovaného, že v súvislosti s naplnením satisfakčnej funkcie primeraného zadosťučinenia musí žalobkyňa preukazovať vznik a dôvod nemajetkovej ujmy. Na podporu svojich tvrdení citovala závery rozhodnutia Krajského súd v Prešove sp. zn. 4Co/99/2019 zo dňa 12. 03. 2020, v zmysle ktorých „Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy. Bez právneho významu je, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, keďže postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy.“. Okrem toho, aj z judikatúry NS SR (napr. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019, 6Cdo/389/2015 zo dňa 14.09.2016) jasne a stabilne vyplýva, že pre vznik nároku na primerané finančné zadosťučinenie postačí úspešné uplatnenie porušenia práva spotrebiteľa na súde, napr. nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia, alebo aj na určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. Žalovaným tvrdenú povinnosť (preukázať nemajetkovú ujmu) žalobkyni neukladá ani ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa. Označené ustanovenie priznáva žalobkyni právo na primerané finančné zadosťučinenie v prípade, že bude úspešná v uplatnení svojich práv, k čomu došlo.

13.Pokiaľ ide o nesúhlas žalovaného s výškou primeraného zadosťučinenia, táto je nepochybne vecou voľnej úvahy súdu. Výška nemajetkovej ujmy v prípadoch podľa § 3 ods.5 zákona o ochrane spotrebiteľa môže dokonca zodpovedať výške finančnej ujmy, ktorá spotrebiteľovi hrozila (napr. Krajský súd Prešov - 11Co/56/2016 zo dňa 02. 05. 2017, 20Co/107/2013 zo dňa 27. 03. 2014, 19Co/169/2016 zo dňa 11. 04.2017). Žalobkyni reálne (ak by ostala pasívna v bránení svojich majetkových práv) hrozila ujma v celkovej výške 1 568,46 eur. Pri určovaní výšky finančného zadosťučinenia sa zohľadňujú určité kritéria, a to intenzita, časové trvanie závažného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod. Bolo (v predchádzajúcom konaní) preukázané, že žalovaný porušil práva žalobkyne v dôsledku čoho žalobkyni nevznikla len ujma majetková, rovnako i nemajetková ujma. Žalobkyňa musela vyhľadať právne poradenstvo, iniciovať spor (aby chránila svoje majetkové práva) proti žalovanému, ktorý ako podnikateľ v oblasti poskytovania úverov postupoval v rozpore so zákonom. Žalobkyňa sa ako spotrebiteľ pustila do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ - žalovaný sa konania, ktorého sa dopustil voči žalobcovi, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite. Zo strany žalovaného došlo k takému porušeniu spotrebiteľského práva, ktoré bolo bez ďalšieho spôsobilé privodiť (a i privodilo) ujmu spotrebiteľovi spočívajúcu v nezákonnom preplatení spotrebiteľského úveru a teda k strate finančných prostriedkov žalobkyne. Preto žalobkyni minimálne v rovine satisfakčnej primerané zadosťučinenie patrí. K uvedenému výkladu sa napokon prikláňa aj rozhodovacia prax súdov SR - "...Priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy, ktorá žalobkyni vznikla konaním žalovaného a je určitou satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku takéhoto konania trpieť. Súčasne je však aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý ako dodávateľ finančnej služby nekonal v súlade so zákonom.“ (Krajský súd Žilina 6Co/99/2018 zo dňa 27. 06. 2018).

14.Žalobkyňa požadovala priznať primerané zadosťučinenie v absolútne symbolickej sume (proti výške priznaného bezdôvodného obohatenia) a ani po tom ako súd rozhodol, že usudzuje za dostatočné priznať žalobkyni sumu 200 eur nenapadla rozhodnutie odvolaním a prijala súdom ustálenú výšku primeraného zadosťučinenia ako za dostatočnú. Dodala, že obdobným žalobám má žalovaný jednoduchú možnosť sa v iných úverových prípadoch vyhnúť, a to tým, že bude podnikat' v rámci pravidiel stanovených právnymi predpismi SR. Len minimálna časť spotrebiteľov, ktorým žalovaný poskytol nezákonné úvery, sa však skutočne aj svojich práv na súde domáha a teda v konečnom dôsledku žalovaný zo svojej praxe porušovania právnej úpravy ťaží nemalé finančné prostriedky. Nep priznanie finančného zadosťučinenia ani v takej minimálnej výške, ako sa domáha žalobkyňa v tejto veci, by znamenalo nielen postup v rozpore so zákonom (ktorý výslovne takýto nárok spotrebiteľovi priznáva), ale aj priame podporovanie podnikateľských subjektov v tom, aby aj naďalej porušovali právnu úpravu.

15.Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie podala subjektívne legitimovaná (neúspešná) strana sporu (§ 359 CSP) v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), preskúmal vec v rozsahu danom v ustanovení § 379 CSP (z tohto titulu nedotknutým ponechal odvolaním nenapadnutý výrok o čiastočnom zamietnutí žaloby) a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP

a contrario) rozsudok okresného súdu v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

16. Predostretá odvolacia argumentácia je účelová a neopodstatnená. Z doslovného znenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. (citovaného v napadnutom rozsudku) je zjavné, že zákon stanovuje fakticky jedinú podmienku pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, a to úspešné uplatnenie porušenia práva spotrebiteľom na súde (v právnej teórii i praxi nie sú výnimočné názory, že uvedené je možné riešiť aj len ako prejudiciálnu otázku priamo v spore o priznanie takéhoto zadosťučinenia). Zároveň zákon bližšie nevymedzuje žiadne kritéria, podľa ktorých by sa malo rozhodovať o výške dotknutého nároku. V zásade sa jedná o zákonom priamo predpokladanú voľnú úvahu súdu, ktorej rámce sú postupne ušľachťované aplikačnou praxou súdov. V reakcii na znenie odvolacích námietok možno tiež konštatovať, že s ohľadom na osobitný charakter predmetného nároku je nutné posudzovať konkrétne porušenie práva spotrebiteľa v pomere k ochrane spotrebiteľa ako princípu. Do určitej miery sa tak jedná o nárok vychádzajúci viac z abstraktných úvah, ako z konkrétnych dopadov na spotrebiteľa, keďže tie v prípade vzniku škody, či zásahu do práv na ochranu osobnosti, sú chránené osobitnými právnymi inštitútmi. S ohľadom na to, že sa nejedná o právo na náhradu škody, ani o právo na ochranu osobnosti spotrebiteľa, je teda nevyhnutné jednak vyhodnotiť konkrétne porušenie práv spotrebiteľa z hľadiska dodávateľa, t.j. akú kvalitu a kvantitu malo jeho konanie (prípadne i nekonanie), ktorého dôsledkom bolo dotknuté porušenie práv spotrebiteľa a jednak z pohľadu ochrany spotrebiteľa, ako hodnoty, ktorá je postavená na roveň iných spoločenských hodnôt verejného poriadku.

17. Nadväzne možno v okolnostiach súdnej veci uzavrieť, že je dôvodným - vychádzajúc z existencie právoplatného rozsudku konštatujúceho porušenie ust. § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch - určujúci záver okresného súdu, že k porušeniu práv žalobkyne ako spotrebiteľa došlo. Z tohto dôvodu sú bezpredmetnými ďalšie dôkazy, ktorých sa odvolateľ domáha, keď i sám pripúšťa, že „právna úprava len uľahčuje postavenie spotrebiteľa v tom, že nie je povinný dokazovať rozsah ujmy, príčinnú súvislosť a pod.“. Z hľadiska požiadavky presvedčivosti by síce bolo vhodné, aby okresný súd v rámci konštatovania, že zohľadňoval individualitu a špecifiká prejednávanej veci, tieto špecifiká bezprostredne (po uvedenom konštatovaní) aj uviedol, napadnutému rozsudku však nie je možné, ako to učinil odvolateľ, vytkáť nepreskúmateľnosť. Súd prvej inštancie totiž uplatnený nárok jednoznačne právne posúdil, zdefinoval všeobecné východiská/podmienky pre jeho priznanie a poukázal na porušenie ustanovení zákona č. 129/2010 Z.z. a ujmu hroziacu žalobkyňi. Tieto skutočnosti - t.j. porušenie povinnosti uviesť obligatórny údaj o konečnej splatnosti úveru, rozpor úrokovej sadzby vo výške 70,02 % ročne s dobrými mravmi, nekalý charakter dohody o poskytnutí odkladu splátok za odplatu vo výške 168,17 eur a s tým súvisiaca povinnosť žalovaného zaplatiť žalobkyňi bezdôvodné obohatenie vo výške 1.568,46 eur - sú vo svojom súhrne práve tými konkrétnymi a kvalifikovanými okolnosťami (v kontexte ďalších relevantných faktov, a to že žalobkyňa musela vyhľadať právne poradenstvo, iniciovať spor, aby chránila svoje majetkové práva vo vzťahu k ekonomicky silnejšiemu subjektu, resp. v kontexte s funkciou sledujúcou odrádzanie dodávateľa od aplikácie nekalých podmienok k ďalším spotrebiteľom), na základe vyhodnotenia ktorých je možné stanovenie výšky primeraného zadosťučinenia v sume 200 eur považovať za plne akceptovateľné a korešpondujúce rozhodujúcim skutkovým zisteniam.

18. Vychádzajúc z prezentovaných úvah a záverov krajský súd potvrdil napadnutý rozsudok vo výroku vo veci samej

19. Napokon, stotožniť sa nemožno ani s odvolacou argumentáciou smerujúcou voči trovám prvoinštančného konania. Odvolací súd tu upriamuje pozornosť žalovaného na závery vyplývajúce z nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 399/2019 z 15. apríla 2020, v zmysle ktorých (záverov) napriek tomu, že nepatrný úspech už CSP nepozná, ani (táto) nová procesná úprava nevyklučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od úvahy súdu (v zásade zhodne ako podľa doterajšej úpravy). Za (plne) úspešného vo veci samej je teda (vo svetle uvedeného) namieste (pre účely náhrady trov) považovať žalobkyňu (ako to náležite vyhodnotil súd prvej inštancie).

20. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s 396 ods. 1 CSP. Žalovaný nebol v odvolacom konaní úspešný ani v časti, preto žalobkyňi patrí voči nemu náhrada trov konania v plnom rozsahu.

21. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

eci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolanie možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k niektorej z uvedených väd. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť zastúpenia advokátom neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.